

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 23.7.2007
COM(2007) 439 окончателен

2007/0152 (CNS)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

**за разширяване на приложното поле на разпоредбите на Регламент (ЕО)
№ 883/2004 и на Регламент (ЕО) № [...] по отношение на гражданите на трети
страни, които все още не са субект на тези разпоредби единствено на основание на
тяхното гражданство**

(представена от Комисията)

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1) КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Основания и цели на предложението**

Настоящото предложение има за цел да замени Регламент (ЕО) № 859/2003 и да разшири приложното поле на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/2004 и на регламента за неговото прилагане до гражданите на трети страни, към които тези разпоредби все още не се прилагат единствено поради тяхното гражданство.

В духа на модернизацията и опростяването е целесъобразно и необходимо да бъдат повторени съществуващите разпоредби, приложими към гражданите на трети страни, в един нов текст, който да замени Регламент (ЕО) № 859/2003.

- **Общ контекст**

Регламент (ЕО) № 859/2003 разшири приложното поле на разпоредбите на Регламент (ЕИО) № 1408/71 и на Регламент (ЕИО) № 574/72 до гражданите на трети страни. Регламент (ЕИО) № 1408/71 беше опростен и актуализиран с Регламент (ЕО) № 883/04, който ще се прилага от момента на влизане в сила на регламента за прилагането му.

Настоящото предложение има за цел да гарантира, че се прилагат същите правила за координиране на схемите за социално осигуряване към граждани на трети страни като тези, които се прилагат към европейските граждани след влизане в сила на Регламент (ЕО) № 883/2004 и регламента за прилагането му.

- **Съществуващи разпоредби в обхвата на предложението**

Регламент (ЕО) № 859/03 на Съвета от 14 май 2003 г.

Настоящото предложение има същите цели като Регламент (ЕО) № 859/03, който разширява обхвата на действащите разпоредби на Общността в сферата на координирането на схемите за социално осигуряване за граждани от трети страни, които все още не са обхванати от тези разпоредби единствено поради тяхната националност.

- **Съвместимост с другите политики и цели на Съюза**

Настоящото предложение е съвместимо с политиката на Съюза относно имиграцията и интеграцията на граждани от трети страни.

2) КОНСУЛТАЦИИ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Консултации със заинтересованите страни**

Не беше необходимо провеждането на консултации със заинтересованите страни, защото настоящото предложение е главно преработка на Регламент (ЕО) № 859/03.

- **Събиране и използване на експертни мнения**

Не бе необходимо използването на външни експертни мнения.

- **Оценка на въздействието**

Технически настоящото предложение почти изцяло се припокрива с текста на настоящия регламент (ЕО) № 859/03.

То е необходимо с цел да се изградят правни мостове между гражданите от трети страни, които пребивават законно в Общността и се намират в трансгранична ситуация, и обновената система за координиране на схемите за социално осигуряване, предвидена в Регламент (ЕО) № 883/04 и регламента за прилагането му, които се прилагат за граждани на Общността. Всъщност този мост, а именно Регламент (ЕО) № 859/03 съществува съгласно Регламент (ЕИО) № 1408/71 и Регламента за прилагането му (ЕИО) № 574/72.

Следователно настоящото предложение е съществено разширение на координирането на схемите за социално осигуряване, както с оглед на равностойното третиране и недопускане на дискриминация по отношение на гражданите на трети страни, така и с оглед на административно опростяване, намаляването на административните разходи и по-голямата правна яснота за всички заинтересовани страни (национални администрации, институции за социална сигурност и осигурени лица).

В случай че обхвата на обновената координация не бъде разширен за представителите на трети страни, това би довело до усложняване и до допълнителни, трудни за управление административни разходи. В следствие на това институциите за социална сигурност на държавите-членки ще продължат да прилагат старите правила за координация (Регламент (ЕО) № 1408/71 и Регламент (ЕО) № 574/72) единствено към гражданите на трети страни.

Отчитайки напредъка, постигнат в контекста на бъдещия регламент за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004, е важно да се запази темпото, за да може всички правни текстове, които ще позволят прилагането на обновената и опростена координация (от началото на 2009 г.), да бъдат представени на Съвета и на Европейския парламент, с цел да минат в срок по съответния законодателен ред. Следователно е важно, след влизане в сила на Регламент (ЕО) № 883/2004, да не се наложи държавите-членки и техните институции за социална сигурност да продължат да прилагат Регламенти (ЕО) № 1408/71 и № 574/72 единствено към гражданите на трети страни, като същевременно прилагат разпоредбите на регламент (ЕО) № 883/2004 към гражданите на Общността.

Фактът, че Регламент (ЕО) № 883/2004 се прилага и към лица, които не са професионално активни (неактивни лица) няма да окаже значително въздействие върху разходите на държавите-членки по две причини:

- малкият брой лица, които ще бъдат засегнати в сравнение с настоящото положение;
- координацията на правата на тези лица се основава на принципа на компетентност на държавата-членка, в която те пребивават.

Няма налични данни, които да позволят да се направи прогноза за броя на лицата, засегнати от разширяването на обхвата на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/2004.

3) ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Обобщение на предлаганите мерки**

Настоящото предложение има за цел да разшири приложното поле на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/2004 за координация на системите за социално осигуряване спрямо гражданите на трети страни, които пребивават легално в една от държавите-членки и не са обект на въпросните разпоредби единствено поради своята националност.

Това предложение ще замени Регламент (ЕО) № 859/2003.

- **Правно основание**

Член 63, параграф 4 от Договора за ЕО.

- **Принцип на субсидиарност**

Прилага се принципът на субсидиарност, доколкото предложението не засяга област от изключителната компетентност на Общността.

Целите на предложението не могат да бъдат постигнати в задоволителна степен чрез действието на държавите-членки поради следните причини.

Член 63, параграф 4 от Договора за ЕО гласи, че Съветът определя „мерки, определящи правата и условията, при които гражданите на трети страни, които законосъобразно постоянно пребивават в държава-членка, могат да пребивават постоянно в останалите държави-членки.“ В този контекст координацията на схемите за социална сигурност е безспорно важен елемент. Освен това тя е необходима с цел да се осигури равностойното третиране и недопускането на дискриминация по отношение на гражданите на трети страни, които пребивават легално на територията на Европейския съюз.

Настоящото предложение се отнася до трансгранични ситуации, в които никоя държава-членка не може да действа сама.

Целите на предложението могат да се реализират по-добре с действие на Общността поради изложените по-долу причини.

Разширяването на приложното поле на разпоредбите по отношение на координацията на схемите за социална сигурност не би имало смисъл, освен ако не се извърши на равнище Общност. Целта е да се гарантира на гражданите на трети страни, които пребивават легално в ЕС и се намират в трансгранична ситуация, координация между схемите за социална сигурност на държавите-членки. Това действие позволява да се гарантира равностойно третиране на всички граждани на трети страни, които пребивават легално в ЕС.

Прилагайки идентични правила за координация към гражданите на трети страни и към европейските граждани, настоящото предложение опростява координацията на схемите за социална сигурност на държавите-членки.

Целите на предложението могат да се реализират по-добре с действие на Общността поради изложените по-долу причини.

Разширяването на приложното поле на разпоредбите на Общността по отношение на координацията на схемите за социална сигурност спрямо гражданите на трети страни, които пребивават легално в ЕС няма смисъл, освен ако не се извърши на равнище Общност. Целта е да се гарантира прилагането на съответните разпоредби за гражданите на трети страни във всички държави-членки.

Не съществува количествен индикатор, който позволява да се направи прогноза за броя на лицата, засегнати от разширяването на обхвата на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/2004.

Настоящото предложение представлява мярка само за координация, която може да бъде приета единствено на равнище Общност. Държавите-членки остават отговорни за организирането и финансирането на своите схеми за социална сигурност.

Поради това, предложението е в съответствие с принципа на субсидиарност.

- **Принцип на пропорционалност**

Предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност поради следните причини:

Предложението гарантира равностойно третиране в областта на координацията на схемите за социална сигурност на държавите-членки за гражданите на Общността и за гражданите на трети страни. То има за цел да опрости и да направи по-ясни законовите правила в тази област, които се отнасят за гражданите на трети страни, пребиваващи в Общността.

Изготвянето на регламент бе сметено за най-подходящия инструмент за постигане на горепосочената цел.

Настоящото предложение има за цел единствено да приведе в съответствие разпоредбите на Общността по отношение на координацията на схемите за социална сигурност, които се прилагат към гражданите на трети страни, легално пребиваващи в ЕС, и разпоредбите, които се прилагат към гражданите на Общността. Финансовите и административни разходи, които ще настъпят в следствие на разпоредбите, остават пропорционални на гореспоменатите цели. В противен случай, липсата на такова привеждане в съответствие ще доведе до настъпването на сложна административна ситуация, която от своя страна ще доведе до увеличение на административните разходи за институциите за социална сигурност на държавите-членки.

- **Избор на правни инструменти**

Предложен/и инструмент/и: регламент.

Други инструменти не биха били подходящи поради следните причини:

Настоящото предложение има за цел да замени Регламент (ЕО) № 859/2003.

Изборът на регламент за координация с цел опазване на правата на социална сигурност на гражданите на трети страни, които пребивават легално в ЕС и се намират в трансгранична ситуация, е в съответствие с преследваната цел, така както е определена от законодателя в член 63, параграф 4 от Договора за ЕО.

4) ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма да има отражение върху бюджета на Общността.

5) ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

- **Опростяване**

С предложението се въвежда опростяване на административните процедури, които се прилагат по отношение на обществените власти (национални или европейски).

С предложението се въвежда опростяване на административните процедури, които се прилагат по отношение на обществените власти, юридическите и физически лица.

Предложението позволява да се приложат същите разпоредби в сферата на координиране на социалната сигурност към гражданите на трети страни, като тези приложими към гражданите на Общността.

- **Отмяна на съществуващо законодателство**

Приемането на настоящото предложение ще доведе до отмяна на някои разпоредби от съществуващото законодателство.

- **Клауза за преразглеждане/преработка/клауза за край на валидността**

Предложението включва клауза за край на валидността, която се отнася до акта в неговата цялост или за част от него, в случай че са изпълнени предварително установените условия.

- **Подробно обяснение на предложението по глави или по членове**

Член 1

Този член има за цел да приложи разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/04 и на неговия регламент за прилагане, спрямо гражданите на трети страни, които в съответствие с член 2 не попадат в приложното поле на този регламент поради своята националност. В действителност, някои категории граждани на трети страни са вече включени в приложното поле на регламента. Става въпрос за лица без гражданство, бежанци, а също и за членовете на семействата на граждани на Общността и преживели ги лица, както са определени в посочения регламент.

Гражданите на трети страни, които са обект на настоящото предложение, трябва да пребивават легално на територията на дадена държава-членка и съответно да разполагат с временно или постоянно разрешително за пребиваване. За да може да се ползва от правата, които са му предоставени от регламента, в друга

държава-членка, гражданинът на трета страна не е длъжен да отговаря на условията за пребиваване, а може просто да е временно на територията на тази държава-членка, но в съответствие с националното законодателство по отношение на влизането и пребиваването в държавата-членка.

Позоваването на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/04 е динамично, с цел разпоредбите да бъдат приложими към лицата, посочени във версията в сила в съответния момент, и по този начин да включват евентуалните последващи изменения.

Член 2

Този член предвижда преходни разпоредби с цел да се защитят лицата, които са включени в приложното поле на настоящия регламент, и да се гарантира, че те не губят права в резултат на влизането му в сила.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

за разширяване на приложното поле на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/2004 и на Регламент (ЕО) № [...] по отношение на гражданите на трети страни, които все още не са субект на тези разпоредби единствено на основание на тяхното гражданство

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 63, точка 4 от него,

като взе предвид предложението на Комисията¹

като взе предвид становището на Европейския парламент²,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет³,

като взе предвид становището на Комитета на регионите⁴,

като има предвид, че:

- (1) След извънредното заседание в Тампере през 1999 г., Европейският парламент⁵, както и Съветът и Европейският икономически и социален комитет⁶ се изказаха в подкрепа на подобряването на интеграцията на гражданите на трети страни, които пребивават легално на територията на дадена държава-членка, като им бъде предоставен набор от общи права, които се доближават възможно най-близо до тези, от които се ползват гражданите на Европейския съюз.
- (2) На заседанието си от 1 декември 2005 г. Съветът по въпросите на правосъдието и вътрешните работи в заключение подчерта, че Европейският съюз трябва да осигури равнопоставено отношение към гражданите на трети страни, които пребивават легално на територията на неговите държави-членки, а също така една по-активна политика по отношение на интеграцията трябва да цели предоставяне на права и задължения, които са съотнесими с тези на гражданите на Общността.
- (3) Регламент (ЕО) № 859/2003 от 14 май 2003 г. разшири обхвата на разпоредбите на Регламент (ЕИО) № 1408/71 и на Регламент (ЕИО) № 574/72 относно координирането на законно установените социално-осигурителни схеми на

¹ ОВ L [...], от [...], стр. [...].

² ОВ L [...], от [...], стр. [...].

³ ОВ L [...], от [...], стр. [...].

⁴ ОВ L [...], от [...], стр. [...].

⁵ ОВ С 154, 5.6.2000 г., стр. 63.

⁶ ОВ С 339, 31.11.1991 г., стр. 82.

държавите-членки, спрямо гражданите на трети страни, които все още не са субект на тези разпоредби единствено на основание тяхното гражданство⁷.

- (4) Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за координацията на системите за социално осигуряване⁸ заменя Регламент (ЕИО) № 1408/71. Регламент (ЕО) № [...] ⁹ заменя Регламент (ЕИО) № 574/72. Регламенти (ЕИО) № 1408/71 и (ЕИО) № 574/72 следва да бъдат отменени, считано от датата на влизане в сила на Регламент (ЕО) № 883/2004 и на Регламент (ЕО) № [...].
- (5) Регламент (ЕО) № 883/2004 и регламентът за неговото прилагане значително осъвременяват и опростяват правилата за координиране, както по отношение на осигурените лица, така и спрямо институциите за социално осигуряване. По отношение на последните, съвременната координация цели да улесни и ускори обработката на данните, които са свързани с правото на обезщетения на осигурените лица и да съкрати съответните административни разходи.
- (6) С оглед да бъде избегнато разрешаването на сложни правни и административни ситуации от работодателите и националните социално-осигурителни органи спрямо ограничен кръг лица, от значение е да бъде използван само един единствен правен инструмент за координиране, който да включва всички предимства на процеса на осъвременяване и опростяване в областта на социалното осигуряване, въведен от разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/2004 и регламента за неговото прилагане.
- (7) Поради това следва да се приеме правен инструмент, който да замени Регламент (ЕО) № 859/2003, чиято главна задача е да наложи употребата на Регламент (ЕО) № 883/2004 вместо на Регламент (ЕИО) № 1408/71.
- (8) Прилагането на Регламент (ЕО) № 883/2004 и Регламент (ЕО) № [...] по отношение на гражданите на трети страни, които все още не са субект на тези разпоредби единствено на основание на тяхното гражданство, не им предоставя никакво право за влизане, престой или пребиваване в дадена държава-членка, нито пък достъп до нейния пазар на труда.
- (9) Съгласно настоящия регламент разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/2004 и Регламент (ЕО) № [...] са приложими, доколкото определено заинтересовано лице вече пребивава законно на територията на дадена държава-членка. Следователно законното пребиваване се представлява предварително условие за прилагането на тези разпоредби.
- (10) Разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/2004 и Регламент (ЕО) № [...] не са приложими, когато дадена ситуация се ограничава във всяко едно отношение в рамките на една-единствена държава-членка. Това се отнася и за положението на гражданин на трета страна, който има взаимоотношения само с дадена трета страна и само една държава-членка.
- (11) Запазването на правото на обезщетение за безработица, както е предвидено в член 64 от Регламент (ЕО) № 883/04, е възможно само след регистриране на заинтересованото лице като търсещо работа в службите по заетостта на всяка

⁷ ОВ L 124, 20.05.2003 г., стр.1.

⁸ ОВ L 166, 30.04.2004 г., стр.1.

⁹ ОВ L

държава-членка, в която пребивава. Следователно тези разпоредби са приложими за гражданин на трета страна само доколкото той има право, съответно в зависимост от разрешителното си за пребиваване или статут на дългосрочно пребиваващ, да се регистрира като търсещо работа лице в службите по заетостта на държавата-членка, в която е влязъл и да работи законно в нея.

- (12) Тъй като Регламент (ЕО) № 859/03 е отменен, считано от началната дата на прилагане на Регламент (ЕО) № 883/04 и на Регламент (ЕО) № [...], следва да се приемат временни разпоредби за защита на въпросните лица посредством настоящия регламент, за да се избегне загубата на техните права след влизането му в сила.
- (13) Настоящият регламент не накърнява правата и задълженията, които произтичат от международни споразумения с трети страни, в които Общността участва, и които предоставят предимства по отношение на социалното осигуряване.
- (14) Тъй като целите на предвиденото действие не могат да бъдат осъществени по задоволителен начин от държавите-членки, с оглед на трансграничния характер на положението и общностния мащаб на предвиденото действие, следователно те могат да бъдат постигнати по-добре на общностно равнище, като Общността предприеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, залегнал в член 5 от Договора. Съобразно определения в същия член принцип на пропорционалност, настоящият регламент не излиза извън рамките на необходимото за постигането на тези цели.
- (15) В съответствие с членове 1 и 2 от протокола за позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност, тя не участва в приемането на настоящия регламент и следователно не е обвързана с него и не е задължена да го прилага.

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Съобразно разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/04 и Регламент (ЕО) № [...] се прилагат по отношение на гражданите на трети страни, които все още не са субект на тези разпоредби единствено на основание тяхното гражданство, както и за членовете на техните семейства и наследниците им при условие, че същите пребивават законно на територията на дадена държава-членка и се намират в ситуация, която се ограничава във всяко едно отношение само в рамките на една държава-членка.

Член 2

1. Настоящият регламент не предоставя права за периода преди 1 юни 2003 г.
2. Съгласно разпоредбите на параграф 1, за определяне на придобиваните права се вземат под внимание всички осигурителни периоди и ако се налага всички периоди на трудова заетост, самостоятелна трудова заетост или пребиваване, които са осъществени съгласно законодателството на дадена държава-членка, преди влизането в сила на настоящия регламент.
3. Съобразно разпоредбите на параграф 1 и по смисъла на настоящия регламент, дадено право се придобива, дори когато датата на настъпване на осигурителния случай предхожда датата на влизане в сила на настоящия регламент.

4. Всички обезщетения, които не са отпуснати или са били преустановени на основание на гражданството или местопребиваването на заинтересованото лице, се отпускат или възобновяват по искане на последното от 1 юни 2003 г. при условие, че правата, за които са били отпуснати обезщетения преди това, не пораждаат основание за еднократно плащане.
5. Правата на лицата, на които преди 1 юни 2003 г. е била отпусната пенсия, могат по тяхно искане да се преразгледат, като се отчитат разпоредбите на настоящия регламент.

Член 3

Настоящият регламент влиза в сила на третия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага, считано от датата на влизане в сила на регламента за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004.

От тази дата Регламент (ЕО) № 859/2003 се отменя.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставено в Брюксел, на [...] година.

За Съвета:

Председател